EDEBİYAT

Türk Edebiyatında

BÛSÎRÎ'NİN KASÎDE-İ BÜRDE'Sİ

CİLT 1: NÜSHALAR

EDEBİYATA, SOSYAL HAYATA
VE SANATA ETKİSİ

EDİTÖR: **BÜNYAMİN AYÇİÇEĞİ**

DBY | dünbugün yarın

“**dün**”den öğrendiklerinle
“**bugün**”ü yaşamak
“**yarın**”ları aydınlatır.

TÜRK EDEBİYATINDA
BÛSÎRÎ'NİN KASÎDE-İ BÜRDE'Sİ CİLT 1: NÜSHALAR
EDEBİYATA, SOSYAL HAYATA VE SANATA ETKİSİ

© 2024, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™
Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 385
Edebiyat: 199

ISBN 978-625-6063-10-5 (1.c)
978-625-6063-09-9 (Tk)
Sertifika No: 52315

Birinci Baskı: İstanbul, 2024

Yazarlar:
Bünyamin Ayçiçeği, Ayşe Ayçiçeği Dinn, Cihat Ekiz, Nurettin Gemici, Hamza Koç, Elif Kurumehmet, Murat Cemalettin Necipoğlu, Abdurrahman Özdemir, Ali Selçuk, Fatih Yaman

Kitap Editörü:
Bünyamin Ayçiçeği

Dizi Editörü:
Furkan Öztürk

Yayın Yönetmeni:
İrfan Güngörür

Baskı Hazırlık:
DBY Ajans

Baskı/Cilt:
Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.
(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)
Türk Edebiyatında Bûsîrî'nin Kasîde-i Bürde'si Cilt 1: Nüshalar - Edebiyata, Sosyal Hayata ve Sanata Etkisi
Yazarlar: Bünyamin Ayçiçeği (Doç. Dr.), Ayşe Ayçiçeği Dinn (Prof. Dr.), Cihat Ekiz (Araş. Gör.), Nurettin Gemici (Prof. Dr.), Hamza Koç (Doç. Dr.), Elif Kurumehmet (Öğr. Gör), Murat Cemalettin Necipoğlu (Doktora Öğrencisi), Abdurrahman Özdemir (Prof. Dr.), Ali Selçuk (Prof. Dr.), Fatih Yaman (Doç. Dr.)
Editör: Bünyamin Ayçiçeği (Doç. Dr.)
İstanbul : DBY Yayınları, 2024.
552 s. ; 16,0 x 23,5 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 385)
ISBN 978-625-6063-10-5 (1.c) 978-625-6063-09-9 (Tk)
1- Edebiyat 2- Klasik Türk Edebiyatı 3- Kasîde

Bu ciltte yer alan son bölüm, TÜBİTAK tarafından 1002 programı kapsamında desteklenen 215K398 numaralı, "Bûsîrî'nin Kasîde-i Bürde'sinin Geçmişten Günümüze Türkiye Toplumu Üzerindeki Akademik, Sosyal ve Dinî Etkileri" adlı projenin yayına dönüşmüş hâlidir. Desteklerinden ötürü TÜBİTAK'ın ilgili birimlerine teşekkür ederiz.

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

EDEBİYAT

Türk Edebiyatında

BÛSÎRÎ'NİN KASÎDE-İ BÜRDE'Sİ

CİLT 1: NÜSHALAR

EDEBİYATA, SOSYAL HAYATA
VE SANATA ETKİSİ

Editör: **Bünyamin Ayçiçeği**

Bölüm Yazarları:
Bünyamin Ayçiçeği • Ayşe Ayçiçeği Dinn
Cihat Ekiz • Nurettin Gemici • Hamza Koç
Elif Kurumehmet • Murat Cemalettin Necipoğlu
Abdurrahman Özdemir • Ali Selçuk • Fatih Yaman

BÜNYAMİN AYÇİÇEĞİ, 8 Mart 1976 tarihinde İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1998'de Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında *Sarı Abdullah Efendi'nin Hayatı, Eserleri ve Gülşen-i Râz Adlı Mesnevîsinin Transkripsiyonlu Metni* adlı yüksek lisans teziyle 2001 yılında bilim uzmanı ünvanını; 2014 yılında Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında *Behiştî Ahmed Sinan'ın (ö. 917/1511-12?) İskender-nâme'si (İnceleme-Metin)* adlı teziyle de bilim doktoru ünvanını aldı. 1998-2014 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda Türk dili ve edebiyatı öğretmenliği; 2012-2014 yılları arasında Kuveyt'te Türk Büyükelçiliğinde Türkçe okutmanlığı yaptı. 2014 yılından beri İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı Ana Bilim Dalında çalışmaktadır. 18.11.2020 tarihinde klasik Türk edebiyatı alanında doçent oldu. Evli ve bir kız babası olan yazarın özellikle dinî-edebî metinlerle ilgili bilimsel çalışmaları bulunmaktadır. İletişim: *bunyamin.aycicegi@istanbul.edu.tr*

AYŞE AYÇİÇEĞİ DİNN, İstanbul Üniversitesi'nden mezun olup yüksek lisansını Boğaziçi Üniversitesi'nde, doktorasını Marmara Üniversitesi'nde yapmıştır. Doktora sonrası araştırmasını Washington'da Amerikan Üniversitesi'nde yapmış ve Boston Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi olarak çalışmıştır. İstanbul Üniversitesi'nde psikoloji bölüm başkan yardımcılığı, bölüm başkanlığı, rektör yardımcılığı, kariyer merkezi kuruculuğu ve müdürlüğü görevlerinde bulunan Prof. Dr. Ayşe Ayçiçeği Dinn, İstanbul Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun kurulmasında da önderlik etmiştir. Şu anda İstanbul Atlas Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi'nde dekanlık görevini üstlenmekte, psikoloji bölümünde ise lisans, yüksek lisans ve doktora seviyesinde dersler vermektedir. İstanbul Atlas Üniversitesi Psikoloji Laboratuvarının kurulmasında emeği geçen Prof. Dr. Ayşe Ayçiçeği Dinn deneysel psikoloji, bilişsel psikoloji, nöropsikoloji, dil psikolojisi ve kültürlerarası psikoloji alanlarında ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel araştırmalar yürütmekte olup psikoloji bilimi için temel kitapların çevirisini yaparak Türkçeye kazandırmıştır. Çok sayıda Türkçe ve İngilizce çalışması, yayınladığı kitap ve makaleleri olup h-indeksi 22'dir. İletişim: *ayse.dinn@atlas.edu.tr*

CİHAT EKİZ, Kütahya'da dünyaya geldi. İlk ve orta öğrenimini burada tamamladı. 2012 yılında Kütahya Akşemsettin Anadolu İmam Hatip Lisesini bitirdi. 2017 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl bu fakültede başladığı Türk İslam Edebiyatı yüksek lisans eğitimini 2019'da Doç. Dr. M. Murat Yurtsever danışmanlığında tamamladı. 2019'da Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk İslam Edebiyatı anabilim dalına araştırma görevlisi olarak atandı. Aynı yıl Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstirüsü İslam Tarihi ve Sanatları Türk İslam Edebiyatı alanında doktora eğitimine başladı. Hâlen bu görevini ve Prof. Dr. Zülfikar Güngör danışmanlığındaki *Ahmed b. Seydî el-Bigavî'nin Avârifü'l-Ma'ârif Tercümesi (İnceleme-Metin)* başlıklı doktora tez çalışmasını sürdürmektedir. İletişim: *ekizc@ankara.edu.tr*

NURETTİN GEMİCİ, Bolvadin İmam-Hatip Lisesini 1985 yılında bitirdi. Ardından Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden 1990 yılında mezun oldu. 2 Ocak 1991-18 Ağustos 1993 yılları arasında Bağcılar Endüstri Meslek Lisesi'nde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak görev yaptı. 1993 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisansını bitirdi. 1993 yılında YLS sınavını kazanarak Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesine araştırma görevlisi olarak atandı. 1994 Yılında YÖK bursuyla Almanya'ya gitti. Bamberg şehrinde doktora eğitimini 1999 yılında

bitirdikten sonra Avrupa Diyanet teşkilatlarında eğitim bölümünde çalıştı. Almanya'da doktora eğitimi sırasında başta cami hizmetleri olmak üzere 8-18 yaş gençlerin eğitimine katkı sundu. 2007 yılından itibaren İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde görev yapmaktadır. 2011 yılında Doçent, 2017 yılında Profesör oldu. Siyer, İslam Tarihi ve Medeniyeti, Osmanlı Dönemi Siyer Metinleri, Osmanlı Tarihi, Kültür ve Medeniyeti, Evliya Çelebi ve Seyahatnamesi, Tanzimat Sonrası İlim ve Kültürel Hayat ve Modernleşme, Din Eğitimi, Ahilik vb. konularda çalışmalarını sürdürmektedir. İletişim: *ngemici@istanbul.edu.tr*

HAMZA KOÇ, Trabzon'un Akçaabat ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Trabzon'da tamamladı. 2006 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Giresun Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde *16. Yüzyılda Yazılmış Bir Behrâm-ı Gûr Mesnevisi I, İnceleme-Edisyon Kritikli Metin* adlı teziyle yüksek lisansını (2010), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde *Nizâmî'nin Dört Mesnevisinin Mensur Tercümesi [Heft Peyker, İskendernâme, Hüsrev ü Şîrîn, Leylâ vü Mecnûn, İnceleme-Edisyon Kritikli Metin]* adlı teziyle de doktorasını (2016) tamamladı. 2006-2013 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda ve bazı özel öğretim kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliği yaptı. 2013'te Giresun Üniversitesi Rektörlük Türk Dili Bölümüne öğretim görevlisi olarak atandı. 2016 yılından itibaren aynı üniversitenin Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. İletişim: *hamza.koc@giresun.edu.tr*

ELİF KURUMEHMET, Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini aynı şehrin çeşitli okullarında, lisans öğrenimini Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesinde tamamladı. 2003-2014 yılları arasında MEB kadrosunda öğretmenlik yaptı. Yüksek lisans eğitimini İslam Tarihi ve Sanatları alanında tamamlayarak 2015-2021 yılları arasında Sakarya Üniversitesi Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Akademik çalışmaları yanında yurt dışında ve içinde birçok sanatsal proje ve sergiye iştirak etti. Hâlen İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümünde öğretim görevlisi olarak görev yapmaktadır. İletişim: *elif.k@istanbul.edu.tr*

MURAT CEMALETTİN NECİPOĞLU, 1978 yılında İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamladıktan sonra Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünden mezun oldu. Babası Hafız Şerafettin Necipoğlu'nun yönlendirmesiyle küçük yaşlardan itibaren "cami mûsıkîsi" ile tanıştı ve bu mûsıkînin en önemli icracıları ile aynı meclislerde okuma fırsatına erişti. 90'lı yılların başında, Bakırköy Mûsıkî Derneğinde Klasik Türk Mûsıkîsi çalışmalarına devam etti. Böylelikle hem Türk Din Mûsıkîsi hem Klasik Türk Mûsıkîsi alanında ilerleme kaydetti. Her iki alanda da başarılı olması kendisine solist, kasidehan, mevlithan ve gazelhan vasıflarını kazandırdı. Gerek adına düzenlenen meclislerde gerek çeşitli etnik gruplarda solist olarak ülkemizin en seçkin konser salonlarında ve yurt dışındaki birçok ülkede konserlere katıldı. İlahi, tevşih, tasavvufî türkü ve şarkı formlarında beste çalışmalarıyla Türk Din Mûsıkîsi'ne hizmeti şiâr edindi. Birçok Türk din mûsıkîsi albümüne konuk sanatçı vasfıyla renk katan Necipoğlu'nun "Âşıkan- Sûfî Hisler- Yâ Şâfî Derman Sensin" isimlerinde üç Türk din mûsıkîsi albümü bulunmaktadır. Ayrıca; İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Türk Din Mûsıkîsi Anabilim dalında hazırladığı, "Mevlit İcrâsında İstanbul Tavrı" adlı teziyle bilim uzmanı ünvanını aldı. Hâlen aynı bölümde, Prof. Dr. Ubeydullah Sezikli danışmanlığında, "Geleneksel Mevlit İcrâsına Yönelik Bir Eğitim Modeli" adlı doktora tezini hazırlamaktadır. İletişim: *necipoglumurat@gmail.com*

ABDURRAHMAN ÖZDEMİR, 1969 yılında Karabük Safranbolu'da dünyaya geldi. İlk ve ortaöğrenimini Karabük'te, yükseköğrenimini 1991'de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladı. Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde 1992 yılında başladığı lisansüstü eğitimi çerçevesinde 1995 yılında yüksek lisansını, 2000 yılında doktorasını bitirdi. 1994 yılından itibaren çalışmaya başladığı Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesinde 2001 yılına kadar okutman, 2008 yılına kadar da yardımcı doçent olarak görev yaptı. Arap Dili ve Belâgatı alanında 2008 yılında Doçent oldu. 2009 itibariyle tayin olduğu İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde 2013 yılında profesörlüğe atandı. 2014-2016 yılları arasında Yalova Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, 2018-2020 yılları arasında Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde dekanlık ve rektör yardımcılığı vazifelerinde bulundu. Abdurrahman Özdemir'in Arap Dili ve Belâgatı alanında kitap, kitap bölümü, makale ve sempozyum bildirileri bulunmakta olup alanı yanında Kur'an Kıraati, Eski Türk Edebiyatı, Aruz, Klasik Türk Mûsıkîsi gibi disiplinlerle de yakından ilgilidir. Abdurrahman Özdemir evli ve iki çocuk babasıdır. İletişim: *abdurrahman.ozdemir@istanbul.edu.tr*

ALİ SELÇUK, 1970'te Mersin'de doğdu. Doktorasını *Mersin Tahtacıları* başlığını taşıyan çalışmasıyla Erciyes Üniversitesinde 2003 yılında tamamladı. Alevilik, Tahtacılar, Hubyâr Sultan Ocağı, Sıraçlar, Anşa Bacılılar, Girit Göçmenleri, Giritli Bektaşiler, Balkan Aleviliği ve Bektaşiliği konularındaki akademik çalışmalarını sürdüren Prof. Dr. Ali Selçuk, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Halkbilimi bölümünde öğretim üyesidir. İletişim: *aliselcuk@erciyes.edu.tr*

FATİH YAMAN, Lisans derecelerini Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat, Anadolu Üniversitesi Sosyoloji ve Marmara Üniversitesi Gazetecilik bölümlerinden aldı. Yüksek lisans ve doktorasını İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamladı. Yaman, ABD'de Utah Üniversitesi Siyaset Bilimi (2006-2007), Almanya'da Tübingen Üniversitesi Katolik Teolojisi (2010) ve Justus Liebig Giessen Üniversitesi Sosyal Bilimler ve Kültürel Çalışmalar bölümlerinde (2012) "misafir araştırmacı" olarak kendi alanında araştırmalarda bulundu. *Avrupa'da İslam ve Sivil Toplum* (2017); *Göç ve Toplum* (2019) isimli kitapları bulunan Doç. Dr. Fatih Yaman; göç politikaları, sivil toplum, sosyal değişim, medya, kimlik ve radikalleşme konularındaki çalışmalarına İstanbul Medeniyet Üniversitesinde öğretim üyesi olarak devam etmektedir. İletişim: *fatih.yaman@medeniyet.edu.tr*

Kitapta yer alan görseller, eserlerin tıpkıbasım sayfaları ve videolara dijital platformlar üzerinden kolayca erişim sağlanabilmesi için QR Kod uygulaması kullanılmıştır.

İçindekiler

Ön Söz.....9

Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'in Kitabın Yazılışına Düştüğü Tarih..... 14

İmâm Bûsîrî'nin Hayatı, Divan'ı ve Kasîde-i Bürde'si..... 17
Bünyamin Ayçiçeği

NÜSHALARIN İNCELENMESİ

Kasîde-i Bürde'nin Türkçe Mensur Tercüme ve Şerhleri..... 39
Bünyamin Ayçiçeği

Kasîde-i Bürde'nin Türkçe Manzum Şerhleri..... 89
Hamza Koç

Kasîde-i Bürde'nin Türkçe Manzum Tercümeleri..... 99
Hamza Koç

Kasîde-i Bürde'nin Türkçe Tahmisleri..... 169
Bünyamin Ayçiçeği

SOSYAL HAYATA VE SANATA ETKİSİ

Kasîde-i Bürde'yi Okuma Âdâbı ve Bürde'nin Havâssı..... 183
Bünyamin Ayçiçeği

Hüseyin Vassâf'ın Kitâbü'l-Külliyât Adlı Eserinden Hareketle Kasîde-i Bürde'nin Havâssı..... 191
Cihat Ekiz

Kasîde-i Bürde'nin İcâzetnâmeleri 209
Bünyamin Ayçiçeği

Kasîde-i Bürde'nin Medrese Eğitimindeki Yeri 215
Bünyamin Ayçiçeği

Kasîde-i Bürde'nin Farklı Dillere Tercümeleri 219
Bünyamin Ayçiçeği

Kasîde-i Bürde'nin Hat Sanatındaki Yeri 247
Bünyamin Ayçiçeği • Elif Kurumehmet

Kasîde-i Bürde'nin Türk Mûsıkîsindeki Yeri 275
Bünyamin Ayçiçeği • Murat Cemalettin Necipoğlu

PROJE ÇALIŞMASI

Ön Söz 293
Tablo ve Şekil Listesi 294
Özet 295
Abstract 296
Giriş 297
Literatür Özeti 298
Gereç ve Yöntem 303
Sosyal Araştırmada Uygulanan Gereç ve Yöntem 481
Bulgular ve Tartışma/Sonuç 487
Ek 1. Yazma Eser Listesi 503
Ek 2. Anket 529

Kaynakça 533

Ön Söz

Türk edebiyatında dinî eserler içinde Hz. Peygamber'le ilgili olanlar büyük bir yekûn teşkil etmektedir. Hazırlanan müstakil kitapların kapladığı hususî sahayla beraber hemen hemen tüm divanlarda, mesnevîlerde ve farklı şekilde-türde kaleme alınmış divan edebiyatı dairesindeki her eserde, Hz. Peygamber'i konu edinen kısa ya da uzun parçalar bulunmaktadır. Özellikle Türk milleti bunu, Hz. Muhammed'e duyduğu muhabbet ve hürmetin bir gereği, şefaat arzusunun gerçekleşmesi için bir yol olarak görmüştür. İslam'ın ilk dönemlerinden başlayarak Rasûlullah'ı anlatan ve O'nun şahsında tecessüm eden davayı, yolu savunan; varlığının bir müslüman için ne ifade ettiğini mısralara döken şairler bulunmaktadır. "Hz. Peygamber'in şairleri" diyebileceğimiz bu sahabeler, İslam davasının yüce sesli savunucusu olmuşlardır. Abdullah bin Revâha (ö. 629), Kâ'b bin Züheyr (ö. 645?), Hassân bin Sâbit (ö. 680?) bu sahabelerden sadece birkaçıdır. Arap toplumunda şiirin ne kadar önemli olduğu, şairin de o dönemin medya vazifesini üstlendiği malumdur. Bu nedenle Hz. Peygamber Hassân bin Sâbit için, onun şairlik kabiliyeti ve ilhamı Cebrail tarafından teyit ediliyor/destekleniyor, diye buyurmuş ve onun için dua etmiştir.

Bürde; aba, hırka demektir. Kâ'b bin Züheyr, hâlini arz ederek Hz. Peygamber'den af dilediği, O'nu ve sahâbeleri medhettiği meşhur şiirini okuduğu esnada şu beyte gelince, Hz. Peygamber hırkasını çıkarıp Kâ'b'ın omuzlarına bırakmış, sonrasında kaside "*Bürde kasidesi*" olarak şöhret bulmuştur:

İnne'r-rasûle le-nûrun yüstedâ'u bi-hî
Muhammedün min suyûfi'llâhi meslûlu

"Peygamber Allah'ın öyle bir yalın kılıcıdır ki karanlıkta kalanlar onun aydınlığı ile yol bulur."

Şiirin mütercimlerinden olan Sezai Karakoç (1933-2021), bu sahneyi şöyle resmeder: "O, sözün gerçek sahibinin elinden hırkasını giydi. Cebrail'in, kelam meleğinin dokunduğu bir hırka giydi. Peygamber, O'nun üstüne hırkasını atarak koşuyu bitiren birinci atların üstüne atılan örtülerden bir örtü atmış oldu bu fikir ve sanat koşucusunun üstüne. Ve O'nu bu örtü, Peygamberlik rahmetiyle, şefkatiyle, sevgisiyle bürüdü. Ve Kâab bin Züheyr'in şahsında, kendini mutlak'a adayanların bütününü bürüdü (2014, 11-12)."

Rasûlullah'ın kendi hırkasını hediye ederek şairi taltif etmesi, sonraki dönemlerin "câize"lerine de gerekçe teşkil etmiş, Kâ'b'ı bürüyen hırka, takipçisi pek çok şairi de bürümüştür. Bunlardan biri ve bu çalışmanın sebebi Bûsîrî (ö. 1297?) de hırkanın bürüdüklerindendir. Bu hadise gerçekleştikten takriben 600 sene sonra İmâm Bûsîrî bir na't yazacak ve bu şiir de "*Bürde*" adıyla anılacaktır. Nasıl ki Kâ'b bin Züheyr, Bürde'nin altında ölümden kurtulup ebedî bir hayata kavuştuysa Bûsîrî de na'tını yazarak Hz. Peygamber'in Bürde'sine bürünüp maddî manevî hastalıklardan kurtulacaktır. Böylece kaside; hastalıklardan kurtulma, şifa bulma anlamına gelen *Bür'e* ismiyle de şöhrete kavuşacaktır.

Bûsîrî'nin *Bürde*'sini, "Bürüyen Kaside" adıyla tercüme eden Sezai Karakoç, bu şiiri ancak Peygamber âşığı ve O'nun yolunun çilelisi bir şairin hissedebileceği şu cümlelerle tarif eder: "Şiir, baştan sona, Peygamberi, O'na bakışı, Kur'an'ı, İslâmı, tam gerçeklik, samimilik, tabiilik, düşünce ve şiir üslûbuyla, en keskin çizgiler ve bir sevgi ve bir saygı loşluğunda, hep en önemli hedeflerden en önemli hedefe yönelerek getiriyor bize. Veya bizi alıp götürüyor. Büyük entellektüelin şiiridir bu. Abstrenin şiiri. Bir insanın iç oluşu, onarımı ve metamorfozu. Kasidenin başından bir duygu gecesine giren adam, biraz sonra ağaç hışırtılarını, sonra yolda geçenlerin seslerini işitir gibi oluyor. Daha sonra gölgelerini görür gibi. Daha sonra, sanki fıstık ağaçlarının arkasından bir ay çıkıyor. Göğün yakasında bir rozet gibi bir ay. Daha sonra Samanyolu. Şiirin sonuna doğru yavaş yavaş ortalık ağarır gibi oluyor. Bir duygu şafağına ve

sabahına çıkarken içimiz gülpembedir, gül kokulu bad-ı saba ile ürpermektedir. Gerçek. Gerçek. Gerçek... Şiir, gerçekten gerçeğe dönüyor; yapmacıktan, geçici olandan hep uzaklaşıyor. Bir iç arınması oluyor. Peygamber, çağların önünde bir hakikat hükümdarı gibi görünüyor. Ve Kur'an, gerçeğin ve güzelin sonsuz prensipleri, solmaz gülü gibi açılıyor. İslâm medeniyetinin orta noktasında, İslâm Tarihinin orta noktasında, İslâm Ülkelerinin orta noktasında, İslâm Düşüncesinin ve İslâm Sanatının orta noktasında, İslâmın dış ve iç çizgilerinin orta noktasında, yüreğimizin orta noktasında, Şiir, hakikatın merkez noktası etrafında dönüyor (2014, 15-16)."

Bûsîrî'nin *Bürde*'sini konu alan bu çalışmamız iki ciltten müteşekkildir. 1. ciltte, Bünyamin Ayçiçeği tarafından yürütücülüğü yapılan ve Tübitak Sobag-Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu tarafından desteklenen, 20/09/2018 tarih ve 166 sayılı toplantıda da sonuç raporu kabul edilen, "Busirî'nin *Kaside-i Bürde*'sinin Geçmişten Günümüze Türkiye Toplumu Üzerindeki Akademik, Sosyal ve Dini Etkileri" adlı projenin metni yer almaktadır. Öncelikle bu projeyi destekleyen Tübitak'ın ilgili birimlerine teşekkür ederim. İlk olarak projede, *Bürde* hakkında yapılan çalışmalar ele alınmıştır. Ardından *Bürde*'nin Türk kültürüne yansıması, şifacılık geleneği içindeki yeri, çeşitli araştırma metotlarıyla incelenmiştir. Son olarak, Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesindeki *Bürde* nüshaları ele alınarak listelenmiştir. Adı geçen projede araştırmacı olarak görev alan (soyadı sırasıyla) Ayşe Ayçiçeği Dinn'e, Nurettin Gemici'ye, Abdurrahman Özdemir'e, Ali Selçuk'a ve Fatih Yaman'a teşekkürü bir borç bilirim. 1. cildin farklı bölümlerine katkı sunan Cihat Ekiz'e, Elif Kurumehmet'e, Murat Necipoğlu'na ve *Bürde* çalışmalarının hiçbir aşamasında beni yalnız bırakmayıp her zaman destek olan kıymetli kardeşim Hamza Koç'a; projenin yazımı esnasında desteğini esirgemeyen değerli öğrencim ve meslektaşım Aslınur Akdeniz Brehmer'e şükranlarımı sunarım.

Çalışmamızın 2. cildi metinleri kapsamaktadır. Metinleri seçerken her birinin farklı hususiyetleri olmasına dikkat edilmiş, metinlerin sıralanmasında da bu hususiyetler dikkate alınmıştır. İlk sırada, Mücahit Kaçar tarafından hazırlanan "İbrâhîm b.

Süleymân el-Ankaravî'nin Kasîde-i Bürde Şerhi" yer almaktadır. Türk edebiyatında Anadolu Türkçesiyle kaleme alınmış ve sonraki tercümelere, şerhlere öncülük etmiş ilk *Bürde* şerhi olması bakımından Ankaravî'nin eseri oldukça önem arz etmektedir. İkinci olarak Sadık Yazar, kütüphanelerde en çok nüshası bulunan ve *Bürde* literatüründe oldukça önemli bir yeri olan "Le'âlî Mahlaslı Seyyid Ahmed b. Mustafâ'nın Kasîde-i Bürde Şerhi"ni hazırlamıştır. Bu iki şerhin ardından, "satır altı Bürde tercümeleri" literatüründe önem arz eden nüshalar yer almaktadır. Üç tane satır altı *Bürde* tercümesinin ikisi Bünyamin Ayçiçeği tarafından biri de Kenan Mermer tarafından hazırlanmıştır. Son olarak Hamza Koç, her biri farklı hususiyetlere sahip üç manzum metni ortaya koymuştur. Bu cilde katkı sunan kıymetli hocalarım Mücahit Kaçar'a, Sadık Yazar'a, Kenan Mermer'e ve Hamza Koç'a ayrı ayrı şükranlarımı arz ederim.

Bizleri kırmayıp büyük bir lütuf göstererek kitabın yazılışına tarih düşüren kıymetli hocamız Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'e ne kadar teşekkür etsek azdır. Her iki cildde de tarih kıt'ası, ön sözden sonra yer almaktadır.

Kitaplar farklı bölümlerden oluşmakla birlikte ciltlerin sonuna, ilgili cildi kapsayan tek kaynakça hazırlanmış, çalışmanın bütününde İsnad 2. Edisyon atıf sistemine uyulmaya gayret edilmiştir. Nüshaların incelendiği bölümde her eserin ardından, araştırmacılara kolaylık sağlamak maksadıyla, bahsi geçen eserle ilgili yapılan çalışmalar eklenmiştir. Birinci ciltte yer alan kaynakça aynı zamanda, geçmişten bugüne yapılmış Bürde çalışmalarını kapsayan bir liste olarak da değerlendirilebilir. Bazı bölümlerde yer alan karekodlar okutularak konuyla ilgili renkli görsellere, yazma metinlere de ulaşılabilir.

Bundan sonra bulunacak yeni metinler ve ulaşılacak yeni bilgiler **kasideiburde.com** internet sitesine yüklenecektir. Böylece bilgiler güncellenebilecektir. Ayrıca bu sitede, Kâ'b bin Züheyr'in *Bürde*'siyle ilgili bir bölüm de bulunacak, farklı metinler de yer alacaktır. Sitedeki Kâ'b bin Züheyr'in *Bürde*'siyle ilgili kısmı, bu konuda önemli bir doktora tezi hazırlayan ve çeşitli yayımları bulunan değerli hocam Dr. Ömer Said Güler düzenleyecektir.

Kıymetli hocam Prof. Dr. Orhan Bilgin'in her zaman tekrar edip bizlere talim ettiği gibi, "Hazret-i Kur'an dışında hiçbir kitap, hatadan vâreste değildir." Diyarbakırlı Said Paşa da tercümesinin mukaddimesinde şöyle der: "İnsan nisyândan hâlî olamaz. Hatâ ve kusurdan münezzeh olan Zât-ı Kibriyâ'dır." Bu sebeple hatalarımıza ve kusurlarımıza af nazarıyla bakılması istirhamımızdır. Kıymetli okuyucularımız tarafından tekliflerin ve tavsiyelerin editöre iletilmesi hâlinde, sonraki baskılar için değerlendirileceğini ifade etmek isteriz.

Son olarak, *Kasîde-i Bürde* için geçmişten bugüne eser ortaya koyan bütün araştırmacıları saygıyla anıyor, bu çalışmanın da faydalı olmasını Cenâb-ı Hak'tan niyaz ediyoruz.

Bünyamin Ayçiçeği
Haziran 2024

Kasîde-i Bürde'nin İcâzetnâmeleri

Bünyamin Ayçiçeği

Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Türk-İslam Edebiyatı Ana Bilim Dalı,
(bunyamin.aycicegi@istanbul.edu.tr).

Bürde'nin iki tür icâzeti bulunmaktadır. Bunlardan ilki kişinin *Bürde* metnini bir hocadan talim ettiğine ve talebeye okutma yeterliliğine sahip olduğuna dair verilen icâzettir. İkincisi ise kişinin *Bürde*'yi şifa maksadıyla ihtiyaç duyan birisine okuyabileceğine dair verilen icâzettir. Bu eserlerin bazısında icâzetnâme metni taşbaskı usulüyle basılı hâlde olup -günümüz diplomalarında olduğu gibi- belge verilecek kişinin adının yazılacağı kısım boş bırakılır, buraya sonradan belgeyi alacak kişinin adı yazılır. Günümüzde de *Bürde*'nin okunması ve ezberlenmesi ile ilgili bazı eğitim programlarında icâzetler verilmektedir. Örnek olması bakımından Osmanlı döneminde verilmiş üç icâzetname buraya alındı ve açıklandı. İcâzetnamelerden ilki matbu olup İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin, 889 numarada; ikincisi ise Süleymaniye Kütüphanesi, Osman Huldi, 37 numarada kayıtlıdır.

Her iki icâzetnâmede de; besmele, hamdele ve salveleden sonra *Bürde* kıraatine dair icâzetname verilecek kişinin ve icâzeti veren hocanın bilgileri yer almaktadır. İcâzetnamelerde, genellikle birçok *Bürde* icâzetnamesinde bulunan silsile kayıtlıdır. Ahmed Ziyâeddin Gümüşhânevî'den başlayarak icâzet silsilesi, İmâm Bûsîrî'ye kadar geriye doğru şu şekilde sıralanmaktadır: eş-Şeyh el-Hâc Mevlânâ Ahmed Ziyâüddin ibn el-Hâc Abdurrahmân-zâde Mustafa el-Gümüşhânevî, eş-Şeyh es-Seyyid el-Hâc Hâfız Ahmed Necîb ibn el-Hâc Hüseyin, eş-Şeyh es-Seyyid el-Hâc Hâfız Ali Şeyhu'l-kurrâ el-ma'rûf bi-İbni Sebîli'l-Kıbrısî, Şeyhu'ş-Şuyûh Hâtimetü'l-Muhaddisîn eş-Şeyh Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Ahmed ed-Dimyâtî en-Nakşibendî el-ma'rûf bi-İbni'l-Meyyit, Kutbu'l-Ârifîn eş-Şeyh Muhammed b. Ahmed el-Mağribî, eş-Şeyh Ebi's-Süfyân, eş-Şeyh Muhammed

eş-Şarkî, eş-Şeyh Abdullah ibn eş-Şâşî, Abdullah el-Gazzâlî, Muhammed b. Sa'îd el-Bûsîrî. Bu silsilenin ardından kitabımızın ilgili bölümüne aldığımız *Bürde*'nin okunma âdâbı ve havâssı ile ilgili bilgiler yer almaktadır:

(İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin, 889, s. 2-9)

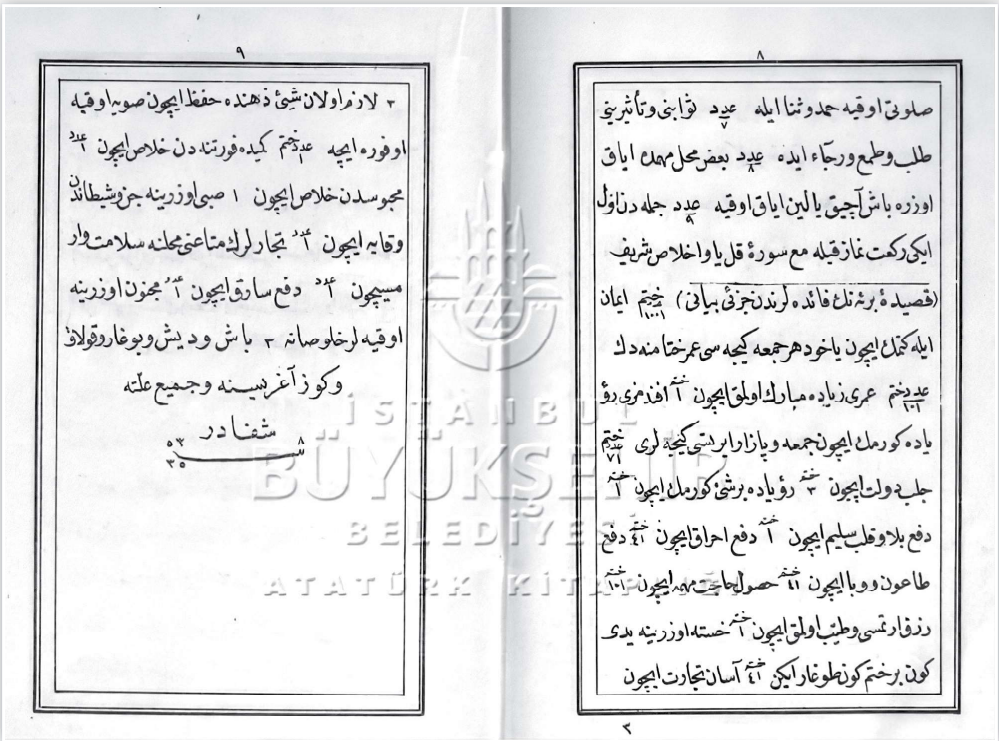

٦

مصنفك مرضيسي اوزره تأثيرينك شرطي يعني
شروط قصيده برئه بياني عدد ١٨ عدد ارباب
كاملدن اذن آلمق عدد ٢ حرامدن قاچمق اكلده
وشربده وسائر احوالده عدد ٣ وضوء تام اوزره
اولمق اوقورايكن ٤ اوقوركن قبله يه توجه ايتمك
عدد ٥ قرائت ايلديكي محل پاك اولمق حتى نماز جائز
اوله عدد ٦ معناسني بيلمك وبيلمكه سعي وغيرت
ايتمك عدد ٧ اثوابلري پاك وطيب اولمق عدد ٨
كتابي كامل تصحيح الفاظ واعرابنه دقت ايتمك عدد ٩
نظم ايله اوقومق زيرا حضور حبيب الله ده نظمله
اوقوندي عدد ١٠ افندمز اوزرينه صلوة كوندرمك
هر بيتك آخرنده عدد ١١ بوصلوة اوله مولاي
صل وسلم دائما ابدا على حبيبك خير الخلق كلهم

٧

عدد ١٢ اعتقاد وخلوص ايله اخذ ايدوب بوعظيم شيدي
بيله عدد ١٣ افندمزه كمال تعظيم وشوق ومحبت اوزره
اولمق عدد ١٤ خضوع وخشوع وحضور قلب ايله
اوقومق عدد ١٥ قرائت ايدركن دنياكلامي ايتمك
عدد ١٦ اولدن آخرينه محكم حفظ ايتمك عدد ١٧ جمله
دن اول استغفار ايتمك حتى دتريه عدد ١٨ عمل
صالح تقديم ايتمك فاسقه ثواب اولورامامتأثير اولمز
(آداب قصيدهٔ برده بياني) عدد ١ عدد اولنده
قرأن اوقيه برجزء ياخود برحزب عدد ٢ نيت
دعاسني اوقيه مرادي نه ايسه تخصيص ايده ديكر اولميه
عدد ٣ جمعه كونى بدأ ايده عدد ٤ هفته ده برختم
ايده ورد ايله اوقورايسه عدد ٥ برقاچ ختم اوله
حق برده ختماري آرميوب ترتيب ايده عدد ٦ آخرنده كه

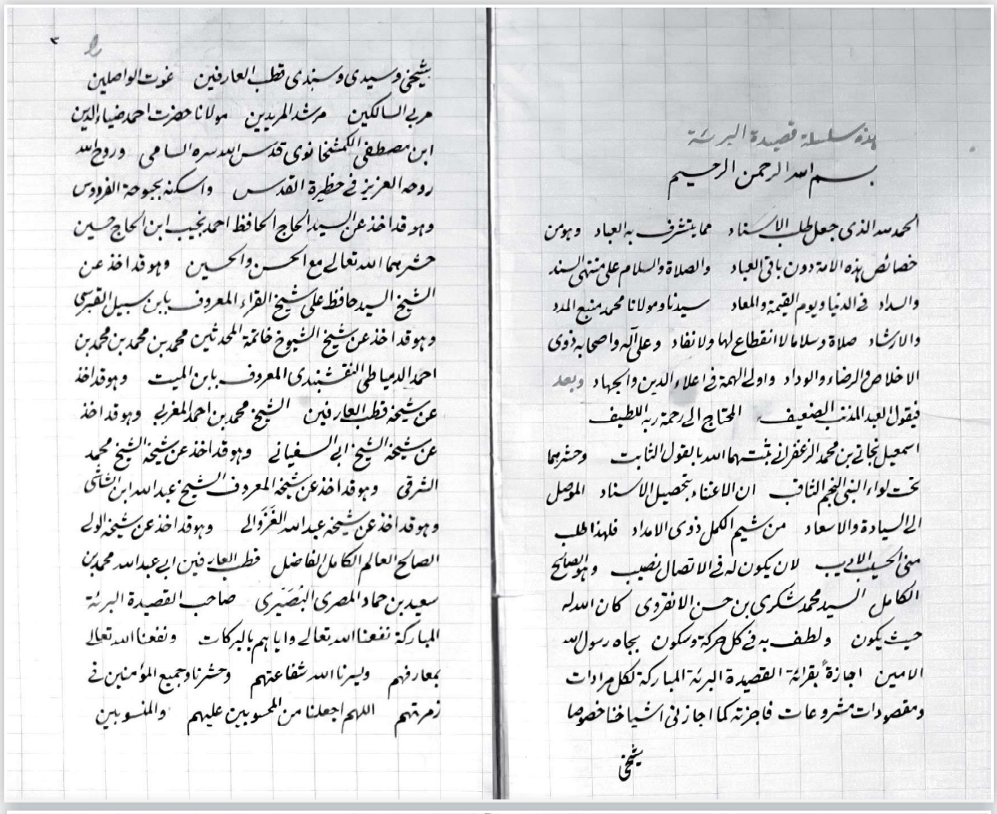
٨

صلوتي اوقيه حمد وثنا ايله عدد ١ توابي وتأثيرينه
طلب وطمع ورجاء ايده عدد ٢ بعض محل مهم اياق
اوزره باش آجيق يالين اياق اوقيه عدد ٣ جمله دن اول
ايكي ركعت نماز قيله مع سورهٔ قل ياوا خلاص شريف
(قصيدهٔ برئه نك فائده لرندن جزئي بياني) ختم ١ ايمان
ايله كتمك ايچون ياخود هر جمعه كيجه سي عمرختامنه دك
عدد ٢ ختم عمري زياده مبارك اولمق ايچون ختم ٣ افندمزي رؤ
ياده كورمك ايچون جمعه وپازارايرتسي كيجه لري ختم ٤
جلب دولت ايچون ختم ٥ رؤياده برشئ كورمك ايچون ختم ٦
دفع بلاوقلب سليم ايچون ختم ٧ دفع احراق ايچون ختم ٨ دفع
طاعون ووبا ايچون ختم ٩ حصول حاجت مهمه ايچون ختم ١٠
رزق فراغتي وطيب اولمق ايچون ختم ١١ خسته اوزرينه يدي
كون برختم كون طوغار ايكن ختم ١٢ آسان تجارت ايچون

٩

٣ لازم اولان شئ ذهنده حفظ ايچون صويه اوقيه
اوفوره ايچه عدد ختم كيده فورتندن خلاص ايچون ٢ عدد
محو سدن خلاص ايچون ١ صبي اوزرينه جزو شيطاندن
وقايه ايچون ٢ تجار لرك متاعي محلنه سلامت وار
مسيچون ٣ دفع سارق ايچون ٢ مجنون اوزرينه
اوقيه لر خلوصانه ٣ باش ودئيش وبوغاردقولاغ
وكوز آغريسنه وجميع علته
شفادر
٣٠ ٣٠

(Süleymaniye Kütüphanesi, Osman Huldi, 37, 2b-6b)

هذه سلسلة قصيدة البردة

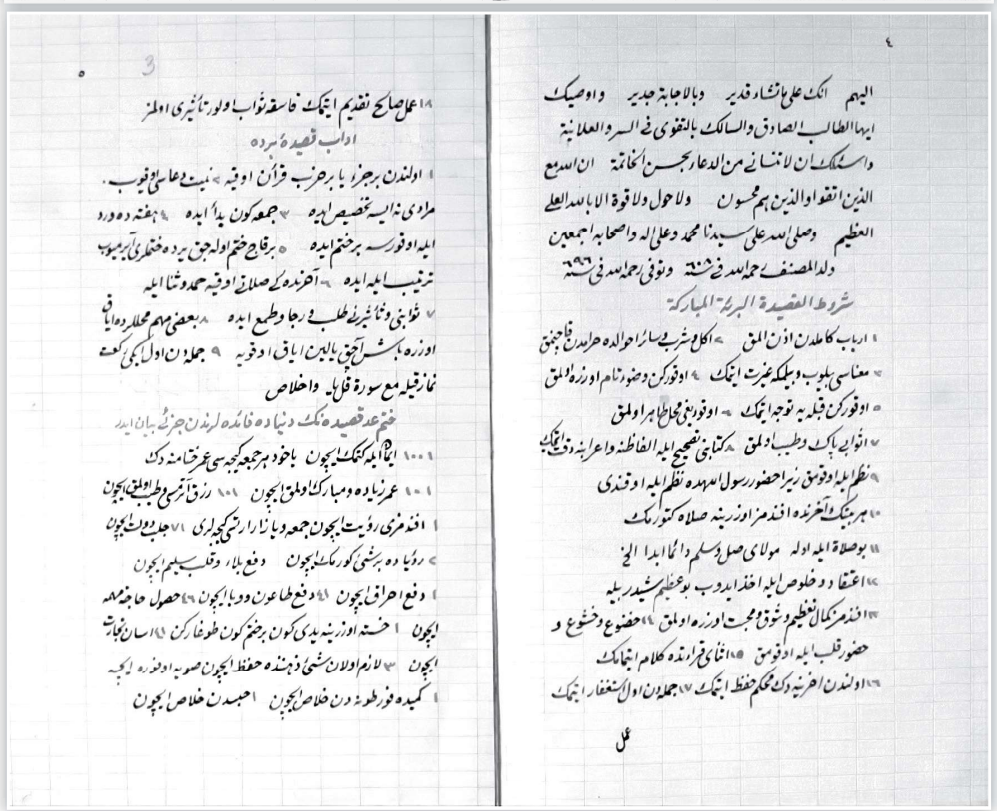
بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل طلب الاسناد مما يتشرف به العباد وهو من خصائص هذه الامة دون باقي العباد والصلاة والسلام على منتهى السند والسداد في الدنيا ويوم القيمة والمعاد سيدنا ومولانا محمد منبع المدد والارشاد صلاة وسلاما لا انقطاع لها ولا نفاد وعلى آله واصحابه ذوي الاخلاص الرضا والوداد واولي الهمة في اعلاء الدين والجهاد وبعد

فيقول العبد المذنب الضعيف المحتاج الى رحمة ربه اللطيف اسمعيل نجاتي بن محمد الغفراني بثبتها الله بالقول الثابت وحشرها تحت لواء النبي النجم الثاقب ان الاعتناء بتحصيل الاسناد الموصل الى السيادة والاسعاد من شيم الكمل ذوي الامداد فلهذا طلب مني الحبيب الاديب لان يكون له في الاتصال نصيب وهو الصالح الكامل السيد محمد شكري بن حسن الافقوي كان الله له حيث يكون ولطف به في كل حركة وسكون بجاه رسول الله الامين اجازة بقراءة القصيدة البردة المباركة لكل مراد ومقصودات مشروعات فاجزته كما اجازني اشياخنا خصوصا

بيتجي

شيخي وسيدي وسندي قطب العارفين غوث الواصلين مربي السالكين مرشد المريدين مولانا حضرت احمد ضياء الدين ابن مصطفى الكمشخانوي قدس الله سره السامي وروح الله روحه العزيز في حظيرة القدس واسكنه بحبوحة الفردوس وهو قد اخذ عن السيد الحاج الحافظ احمد نجيب ابن الحاج حسين حشرهما الله تعالى مع الحسن والحسين وهو قد اخذ عن الشيخ السيد حافظ علي شيخ القراء المعروف بابن سبيل القبرسي وهو قد اخذ عن شيخ الشيوخ خاتمة المحدثين محمد بن محمد بن محمد بن احمد الدمياطي النقشبندي المعروف بابن الميت وهو قد اخذ عن شيخه قطب العارفين الشيخ محمد بن احمد المغربي وهو قد اخذ عن شيخه الشيخ ابي السفياني وهو قد اخذ عن شيخه الشيخ محمد الشرقي وهو قد اخذ عن شيخه المعروف الشيخ عبد الله ابن الشاشي وهو قد اخذ عن شيخه عبد الله الغزالي وهو قد اخذ عن شيخه الولي الصالح العالم الكامل الفاضل قطب العارفين ابي عبد الله محمد بن سعيد بن حماد المصري البوصيري صاحب القصيدة البردة المباركة نفعنا الله تعالى وايانا بهم بالبركات ونفعنا الله تعالى بعارفهم وليسر الله شفاعتهم وحشرنا وجميع المؤمنين في زمرتهم اللهم اجعلنا من المحبوبين عليهم والمنسوبين

اليهم انك على ما تشاء قدير وبالاجابة جدير واوصيك ايها الطالب الصادق والسالك بالتقوى في السر والعلانية واسئلك ان لا تنساني من الدعاء بحسن الخاتمة ان الله مع الذين اتقوا والذين هم محسنون ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم وصلى الله على سيدنا محمد وعلى آله واصحابه اجمعين

ولد المصنف رحمه الله في سنة ونوفي رحمه الله في سنة

شرط القصيدة البردة المباركة

١ ارباب كاملدن اذن المق ٢ اكلام شريفي سائر احواله حرامدن فاجتنق ٣ مغاسي بلوب وبيلكه غيرت ايتمك ٤ اوقو رکن وضو دائم اوزره اولمق ٥ اوقو رکن قبله يه توجه ايتمك ٦ اوقو رکن محل طاهر اولمق ٧ اثوابي پاك وطيب اولمق ٨ كتابي تصحيح ايله الفاظنه واعرابنه دقت ايتمك ٩ نظر ايله اوقومق زيرا حضور رسول الله ده نظم ايله اوقندي ١٠ هر بيتك آخرنده افندمز اوزرينه صلاه كتورمك ١١ بو صلاة ايله اوله مولاي صل وسلم دائما ابدا الخ ١٢ اعتقاد و خلوص ايله اخذ ايدوب بو عظيم سند شريفه ١٣ افندمز مركمال تعظيم وشوق ومحبت اوزره اولمق ١٤ خضوع وخشوع و حضور قلب ايله اوقومق ١٥ اثناي قرائنده كلام ايتمامك ١٦ اولمدن آخرينه دك محكم حفظ ايتمك ١٧ جمعه دن اول استغفار ايتمك

عمل

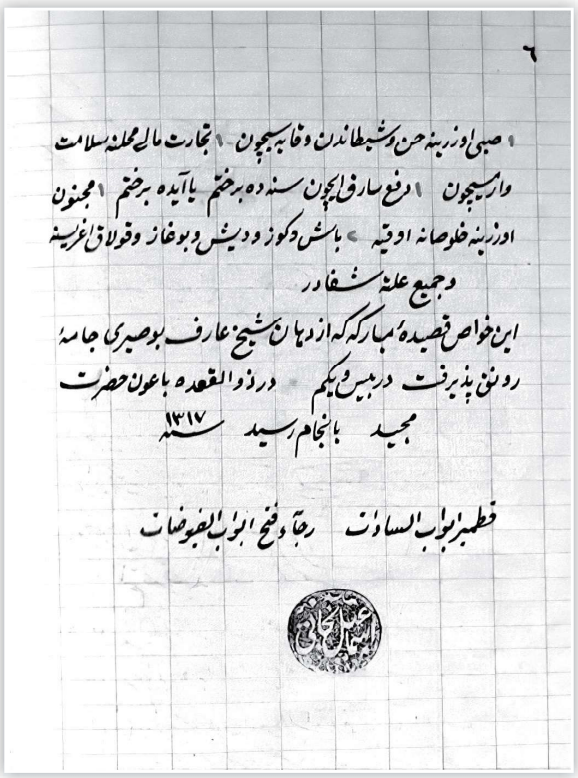
١٨ عمل صالح تقديم ايتمك فاسقه ثواب اولور تأخيري اولمز

اداب قصيدة برده

١ اولمدن برجزء يا برحزب قرأن اوقيه ٢ نيت دعا على الوجوب. مراد ديه ايسه تخصيص ايده ٣ جمعه كون يدي ايده ٤ هفته ده دورد ايده اوقورسه برختم ايده ٥ برفاتح ختم اولمه حق يرده ختملي بر مصحف ترتيب ايله ايده ٦ آخرنده كي صلاتي اوقيه حمد و ثنا ايله ٧ ثنا بني و ثنا غيرني طلبي رجا و طمع ايده ٨ بعضي مهم محلل ده ايسه اوزره باش آچيق بالين ايايق اوقويه ٩ جمعه دن اول ايكي ركعت نماز قيله مع سورة قل يا واخلاص

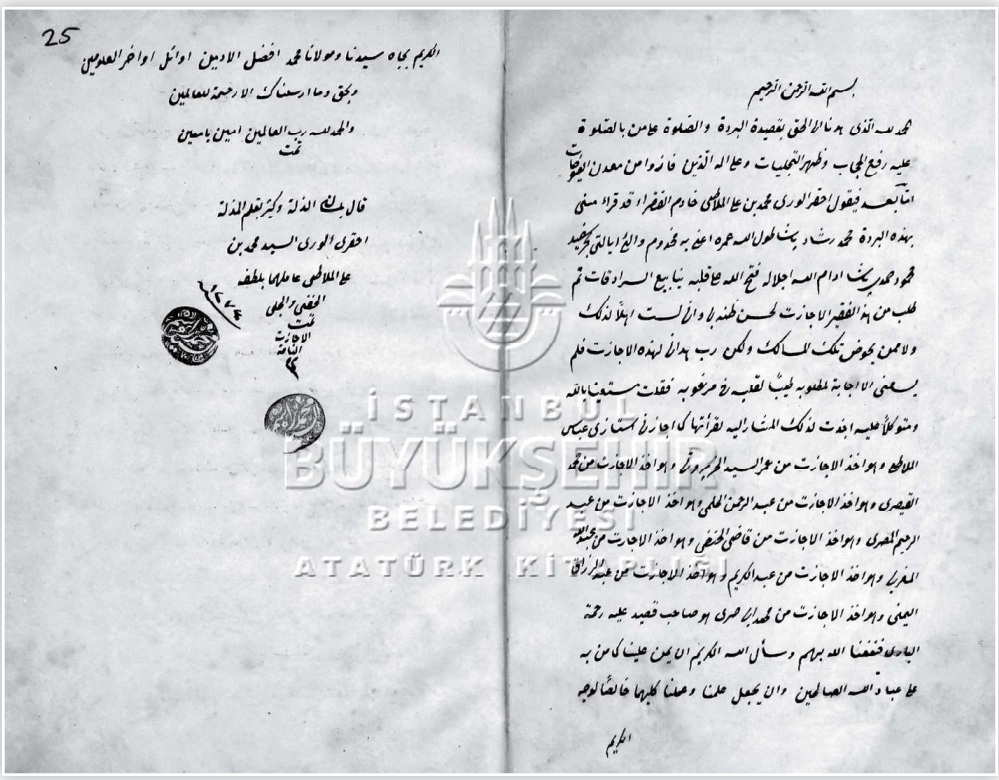
ختم عد قصيده نك دنيا ده فائده لرندن جزئي بيان ايده

١٠٠ ايجون ايله كتمك ايجون ١٠١ عمر زياده و مبارك اولمق ايجون ١٠٢ رزق آمين و طيب اولمق ايجون ١٠٣ افندمزي رؤيت ايجون جمعه و يا زيارتي كيجه لري ١٠٤ جلب دولت ايجون ١٠٥ رؤيا ده برشي كورمك ايجون ١٠٦ دفع بلاء وقلب سليم ايجون ١٠٧ دفع احراق ايجون ١٠٨ دفع طاعون و وبا ايجون ١٠٩ حصول حاجه ايجون ١١٠ خسته اوزرينه يدي كون برختم كون طوفا ركن ١١١ آسان ولادت ايجون ١١٢ لازم اولان شيئ ذهننده حفظ ايجون صوبه اوغره ايجون ١١٣ كميده فوراً طوغه دن خلاص ايجون ١١٤ حبسدن خلاص ايجون

Üçüncü icâzetname; İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin, 1123'te 24b-25a'da kayıtlıdır. Bu belgeye göre Şeyh Muhammed b. Ali el-Malatî, Bahr-ı sefîd Valisi Mahmud Hamdi Paşa'nın oğlu Muhammed Reşad Paşa'ya, *Bürde*'yi kendisinden okuduğuna dair aşağıdaki icâzetnameyi vermiştir. Belgede Şeyh Muhammed b. Ali el-Malatî, icâzetnameyi kendisinden talep edilmesi üzerine verdiğini, Muhammed Reşad Paşa'ya *Bürde*'yi okuttuğunu, kendisinin de icâzetini hocası Abbas el-Malatî'den aldığını söyler. Hocası Abbas el-Malatî de icâzetini Ömer es-Seyyid el-Harpûtî'den almıştır. Bundan sonra icâzet silsilesi şu şekilde sıralanmaktadır: Muhammed el-Kayserî, Abdurrahman el-Hilmî, Abdurrahman el-Mısrî, Kâdî el-Hanefî, Abdullah el-Mağribî, Abdülkerim, Abdürrezzak el-Yemenî, Muhammed el-Bûsîrî. Görüldüğü üzere bu icâzetnamede Bûsîrî'ye kadar uzanan silsilede farklılıklar bulunmaktadır:

(İBB Atatürk Kitaplığı, Osman Ergin, 1123, 24b-25a)

Bu ve benzeri icâzetnameler ile kitabın sonunda yer alan proje çalışmasından elde edilen sonuçlar bize göstermektedir ki *Kasîde-i Bürde*, sadece bir şiir metni, bir na't olmanın ötesine geçmiş, talimi ve bir başkasına öğretilmesi izne bağlanmış, şifa maksatlı okunması farklı bir icâzetname ile mümkün hâle gelmiş, belli bir âdâb dairesinde ezberlenmiştir. Özellikle bu talim esnasında beyitlerin harekesine ve i'râbına dikkat çekilmiş, ezberleyen kişinin hem metnin şeklî hususiyetlerinde yeterlilik sahibi olması hem de manevî vechesine vukufiyet kazanması önemsenmiştir.